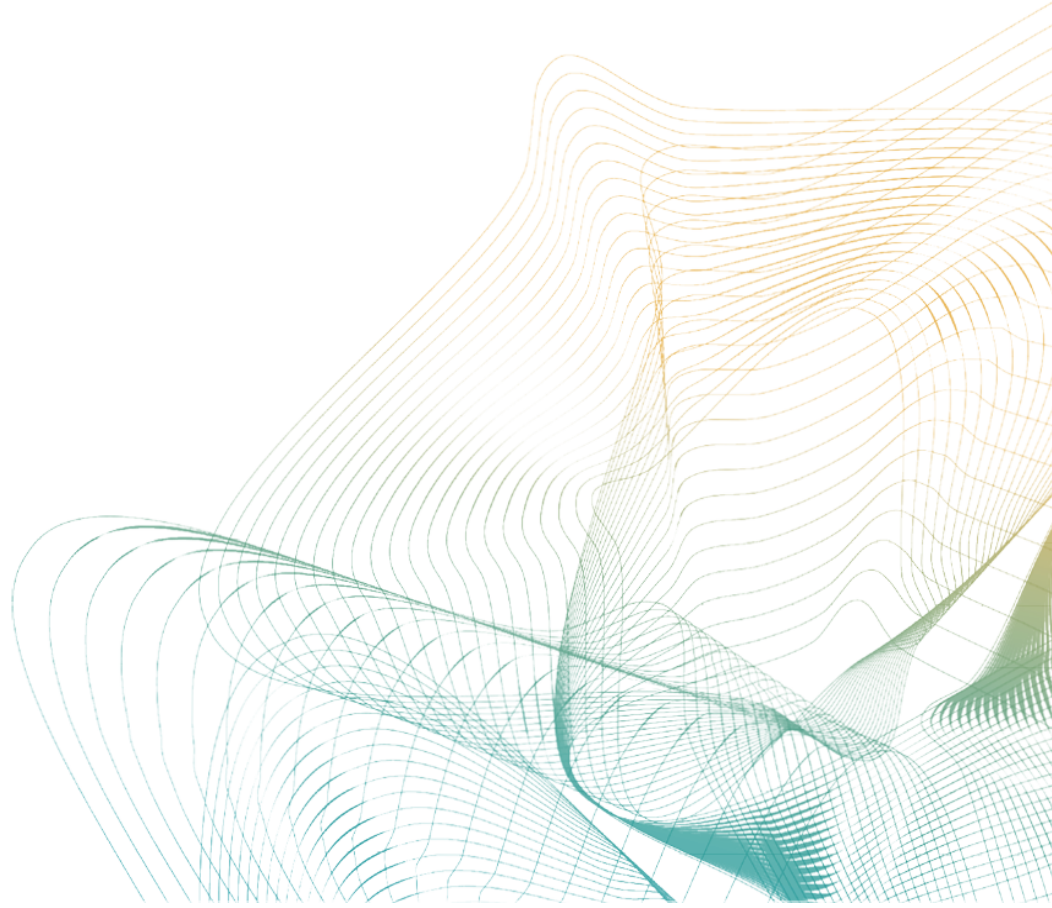

Ocak Ayı Fiyat Gelişmeleri

5 Şubat 2019

Özet

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,06 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,05 puan yükselerek yüzde 20,35 olmuştur. Enerji grubunda elektrik, doğalgaz ve su fiyatlarındaki indirimin yansımaları izlenirken, gıda grubunda taze meyve ve sebze fiyatlarındaki güçlü artışa bağlı olarak yıllık enflasyon yükselmiştir. Hizmet enflasyonunda alt gruplar genelinde gözlenen artışa rağmen temel mal fiyatlarının ılımlı seyrine bağlı olarak çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu ve ana eğilimi gerilemiştir.

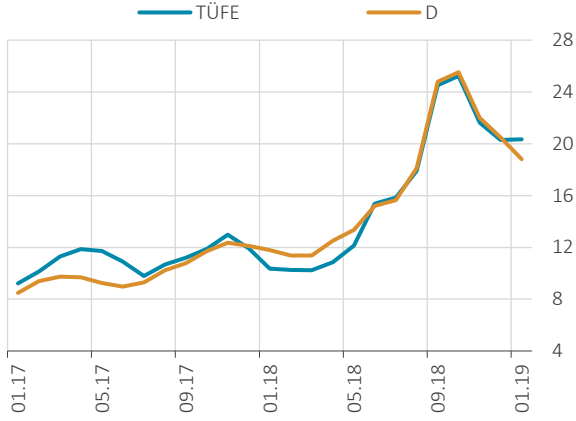
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

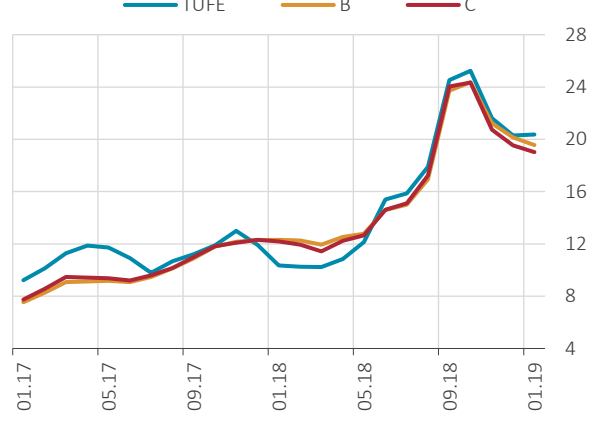
Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,06 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,05 puan yükselerek yüzde 20,35 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,60 ve 0,51 puan azalarak yüzde 19,55 ve yüzde 19,02 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre enerji ve temel mal gruplarının katkılarında sırasıyla 0,97 ve 0,65 puan düşüş gözlenirken gıda ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 1,34 ve 0,30 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

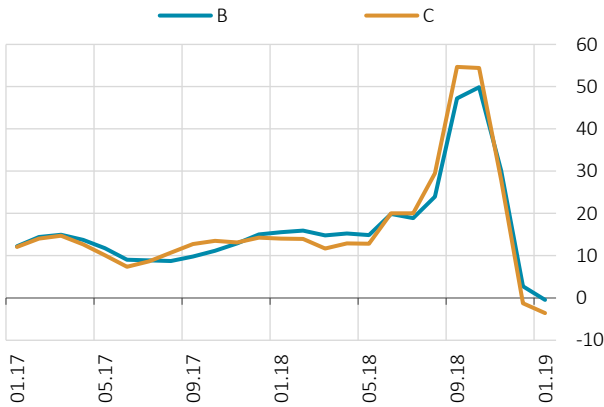

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

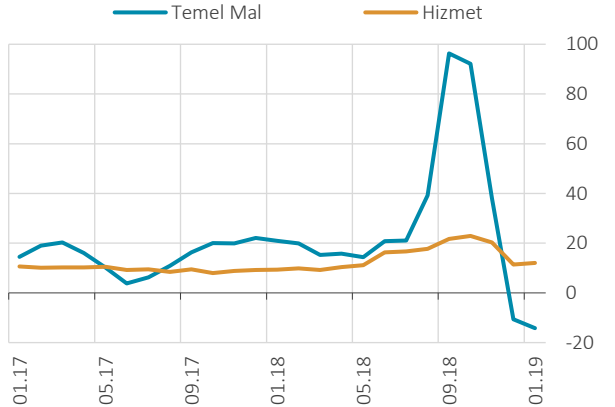

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları düşmeye devam etmiştir (Grafik 3). Söz konusu göstergenin ima ettiği ana eğilim temel mal grubunda gerilerken hizmet grubunda sınırlı bir oranda yükselmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

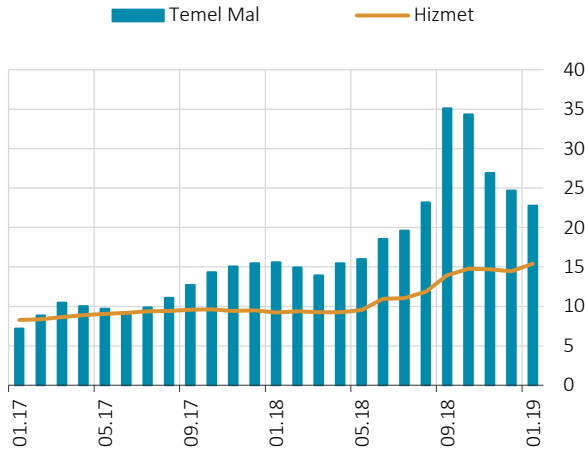

Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

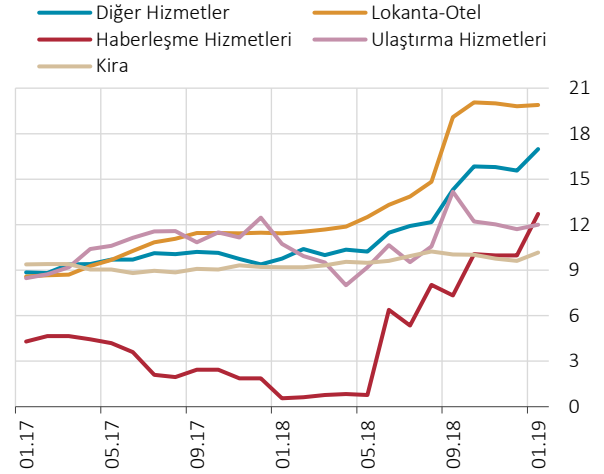

Ocak ayında hizmet fiyatları yüzde 2,09 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,94 puan artarak yüzde 15,40 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Hizmet grubunda yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 6). Hizmet fiyatları üzerinde, maliyet unsurlarındaki birikimli artışların gecikmeli etkileri görülmeye devam etmektedir. Bu kapsamda ulaştırma hizmetlerinde kara ve havayolu ile yolcu taşımacılığında; haberleşme hizmetlerinde ve diğer hizmetler grubunda paket turlarda (Hacca gidiş ücretinde yüzde 42,8) yüksek fiyat artışları kaydedilmiştir. Özetle, iç talep koşullarındaki zayıf seyir karşın hizmet grubu enflasyonu bu dönemde maliyet etkilerine bağlı olarak yükselmiştir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

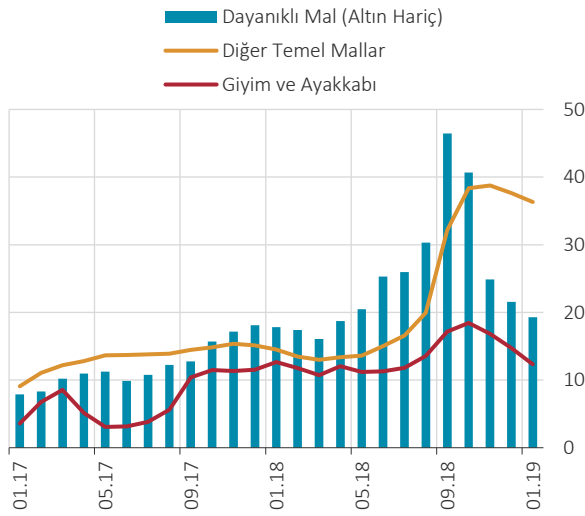

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

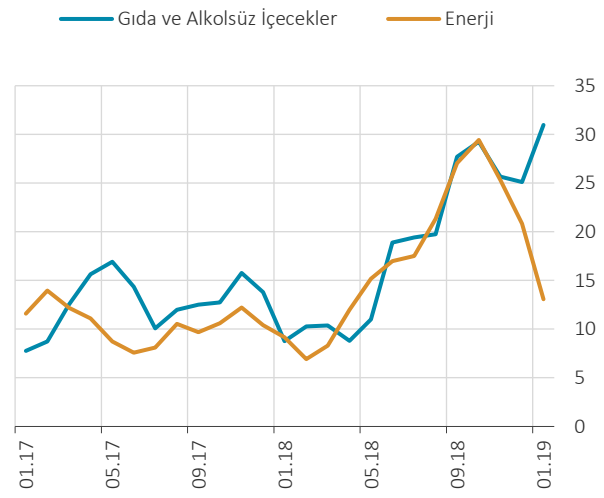

Temel mal grubunda yıllık enflasyon 1,92 puan gerileyerek yüzde 22,75 olmuş; söz konusu düşüşte tüm alt gruplar katkı vermiştir (Grafik 5 ve Grafik 7). Bu dönemde, dayanıklı mal grubunda gözlenen fiyat düşüşünde otomobil fiyatları belirleyici olmuştur. Giyim grubu yıllık enflasyonu 2,40 puan gerileyerek yüzde 12,35 olarak gerçekleşmiştir. Diğer temel mallarda ise fiyat artış eğiliminin zayıf seyrine karşın yıllık enflasyon yüksek seviyesini korumaktadır. Bu gelişmeler çerçevesinde, bu dönemde temel mal grubu enflasyonundaki düşüşte Türk lirasındaki ılımlı seyrin ve iç talepteki zayıflamanın etkileri görülmüştür.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

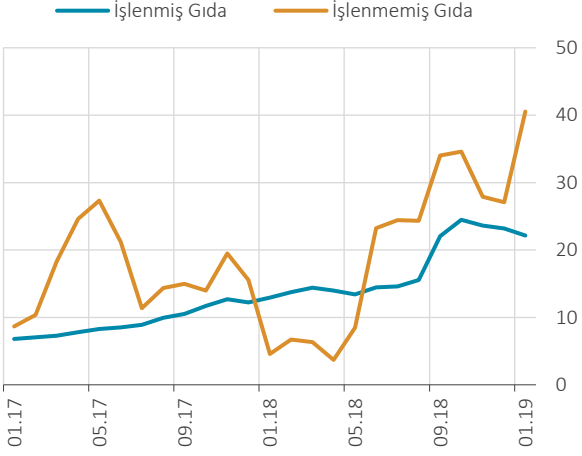

Enerji fiyatları Ocak ayında yüzde 4,20 oranında azalmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede elektrik, doğalgaz ve su fiyatlarında yapılan indirimler belirleyici olmuştur. Ocak ayında, bu kalemlerde fiyatlar sırasıyla yüzde 10,00, 8,34 ve 5,02 oranlarında gerilemiştir. Bu gelişmelerle birlikte, enerji grubu yıllık enflasyonu 7,76 puanlık düşüşle yüzde 13,06 olmuştur (Grafik 8).

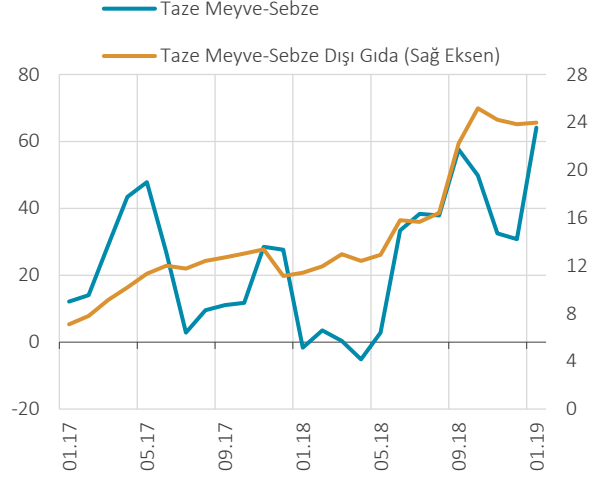
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ocak ayında 5,86 puan artarak yüzde 30,97 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede, temelde taze meyve ve sebze grubundaki sert artışa bağlı olarak yükselen işlenmemiş gıda fiyatları belirleyici olurken, yıllık enflasyon işlenmiş gıda grubunda gerilemiştir (Grafik 9). İşlenmemiş gıda yıllık enflasyonu bu dönemde 13,45 puan artışla yüzde 40,54'e ulaşmıştır. Bu gelişmede, olumsuz hava koşullarına bağlı olarak sebze (yüzde 42,57) ve patates (yüzde 17,98) fiyatlarındaki artışlar

öne çıkmıştır. İşlenmiş gıda grubunda ise fiyatlar yüzde 0,88 oranında artarken grup yıllık enflasyonu yüzde 22,15'e gerilemiştir. Bu grupta ekmek ve tahıllar ile konserve ürünleri fiyatlarındaki artışlar öne çıkmıştır. Bu gelişmelerle, taze meyve-sebze dışı gıda yıllık enflasyonu Ocak ayında yataya yakın seyrederek yüzde 23,96 olmuştur (Grafik 10).

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ocak 2019	Ocak 2018	Ocak 2019	Ocak 2018
TÜFE	1,06	1,02	20,35	10,35
1. Mallar	0,66	0,92	22,37	10,83
Enerji	-4,20	2,37	13,06	9,17
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	6,43	1,67	30,97	8,76
İşlenmemiş Gıda	12,33	1,58	40,54	4,56
Taze Meyve-Sebze	29,71	3,35	64,11	-1,63
Diğer İşlenmemiş	2,24	0,52	27,02	8,85
İşlenmiş Gıda	0,88	1,76	22,15	12,93
Ekmek ve Tahıllar	1,22	2,68	21,91	10,88
Diğer İşlenmiş	0,70	1,27	22,28	14,14
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-1,37	-0,12	20,26	12,86
Temel Mallar	-1,87	-0,34	22,75	15,58
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,22	1,69	19,30	17,80
Giyim ve Ayakkabı(*)	-8,13	-6,17	12,35	12,68
Diğer Temel Mallar	0,45	1,42	36,31	14,52
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,62	0,39	2,63	0,89
Altın	3,67	2,94	37,66	12,03
2. Hizmetler	2,09	1,26	15,40	9,23
Kira	1,33	0,82	10,17	9,19
Lokanta ve Oteller	1,07	1,01	19,89	11,42
Ulaştırma Hizmetleri	0,85	0,58	12,00	10,74
Haberleşme Hizmetleri	1,18	-1,29	12,71	0,56
Diğer Hizmetler	4,05	2,78	16,98	9,77
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçecekler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,18	0,69	19,55	12,31
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçecekler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,04	0,47	19,02	12,18
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	-0,42	0,98	18,81	11,80
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,66	0,80	22,53	11,31

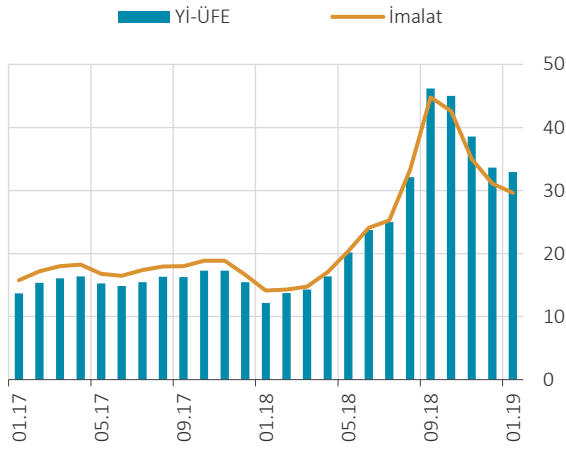
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

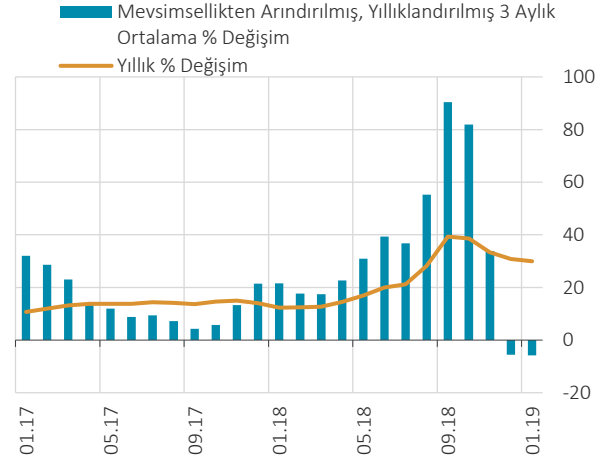
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ocak ayında yüzde 0,45 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 0,71 puan azalarak yüzde 32,93'e gerilemiştir (Grafik 11). İmalat sanayi yıllık enflasyonu bu dönemde 1,50 puan düşüşle yüzde 29,61 olmuştur. Bu çerçevede, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğilimindeki yavaşlama devam etmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

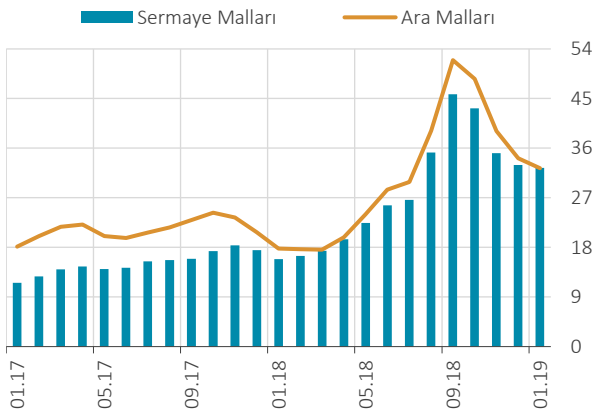

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

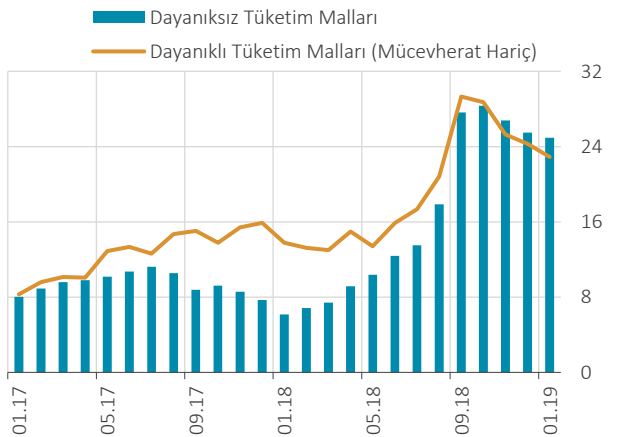

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde alt gruplar genelinde aylık fiyat artışları sürerken yıllık enflasyonun düştüğü gözlenmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Ara malı fiyatlarındaki artışta kablolu ürünleri ile beton ve çimento öne çıkarken, sermaye malı fiyatlarında gözlenen artışta tarım ve ormancılık makineleri, ölçme amaçlı alet ve cihazlar ile diğer genel amaçlı makineler öne çıkmıştır. Bu dönemde dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya ve ev aletleri, dayanıksız tüketim malları fiyatları ise gıda ürünleri öncülüğünde yükselmiştir. Sonuç olarak, üretici yıllık enflasyonu Türk lirası ve emtia fiyatlarındaki yakın dönem gelişmelerine bağlı olarak gerileme kaydetmiş, ancak birikimli etkilerle yüksek seviyesini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2019		Ocak 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,06	20,35	1,02	10,35
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,29	6,43	30,97	1,67	8,76
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,23	0,62	2,63	0,39	0,89
Giyim ve Ayakkabı	7,24	-7,95	12,47	-6,02	12,63
Konut	15,16	-3,10	17,16	2,34	10,18
Ev Eşyası	8,33	0,65	29,07	2,44	13,49
Sağlık	2,58	3,56	17,99	2,42	9,51
Ulaştırma	16,78	0,20	14,71	1,30	16,02
Haberleşme	3,69	0,74	11,54	-0,99	0,29
Eğlence ve Kültür	3,29	3,18	23,15	1,26	7,19
Eğitim	2,40	0,07	10,02	0,23	10,68
Lokanta ve Oteller	7,86	1,07	19,89	1,01	11,42
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,15	3,62	29,63	2,96	11,38

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2019		Ocak 2018	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	0,45	32,93	0,99	12,14
Madencilik	3,06	2,83	22,50	4,38	13,74
İmalat	89,31	0,47	29,61	1,63	14,13
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,19	0,59	29,67	1,59	13,88
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	76,71	0,96	29,96	1,62	12,30
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı	6,52	0,38	92,80	-8,87	-12,13
Su Temini	1,11	-6,88	2,80	-1,15	6,07
Ana Sanayi Kollarına göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		0,51	32,36	1,86	17,81
Dayanıklı Tüketim Malları		1,02	23,67	2,04	14,05
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		0,86	22,90	2,02	13,79
Dayanısız Tüketim Malları		0,42	24,95	0,85	6,16
Sermaye Malı		1,90	32,43	2,28	15,88
Enerji		-1,27	61,49	-3,94	0,26

Kaynak: TÜİK.